

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Monstris Et Monstrosis, Qvam Mirabilis, Bonvs, Et
Ivstvs, In Mvndo Administrando, Sit Devs, Monstrantibvs**

Stengel, Georg

Ingolstadij, 1647

§. 12. In Samsone, meliore Hercule, quanta decora, donaq[ue] Dei
conspecta sint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51168](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51168)

stum esse, aut punctum hominis videntur. Et si enim etiam in paruis magnus sit Deus, ut diximus, & Zachæus *statura pusillus* animo fuerit excelso, tamen oculi mortales rebus magnis magis implentur, quibus aspectis, pronissimum est dicere: *Magna opera Domini*. Rarò audiuntur homines staturæ procerioris optare, ut sint breuiiores; breuiiores autem id sæpissimè optant, ut sint longiores. Sed quia nemo nostrum cogitando potest adycere ad *staturã suam cubitum unum*, calceus subere altissimo subutus debet implere, quod pedi deest; ut quæ natura breuem fecit, sutor faciat longiorem.

§. XII.

In Samsone, meliore Hercule, quanta decora donaq; Dei conspecta sint?

Psal. 144. Quoniam igitur *magnus Dominus, & laudabilis nimis, & magnitudinis eius non est finis*, etiam magna quædam vel corpora, vel robora voluit esse in Mundo. Idcirco, Gen. 6. 4. ante diluuium *gigantes erant super terram*, Deuter. 2. & post cataclismum laudati sunt *Emim, populus magnus, & validus, & tam excelsus, ut de Enacim stirpe, quasi gigantes crederentur*. 2. Reg. 21. *Og quoque rex Basan de stirpe gigante*

tunc

rum dicitur fuisse, vti & Saph, & aliorum
gigantum sæpe fit, in diuinis litteris men-
tio. Sed mihi ante omnes memorandus est
Samson, si non statura, saltem viribus gi-
gas, qui, vt D. Augustinus ait, *Hebraorum*
judex, cum mirabiliter fortis esset, putatus
est Hercules. Et, teste Philastrio, *Pagani for-*
tes viros ex Samsonis figura usurpantes, Her-
cules nuncuparunt. Ac sanè multa inter
Samsonem atq; Herculem conueniebant,
tempus, locus, vires, labores & æumnæ.
Eodem vtrumq; sæculo vixisse innuit Euse-
bius, cuius hæc sunt: *Mihi videtur Hercules*
& Samson non multum inter se distare tempo-
re: siquidem ambo circa Troiæ captiuitatem
fuerunt. Et D. Augustinus: *His tempori-*
bis Hercules in Tyria, alias Syria, clarus ha-
bebatur. Eodem ferè vtrumque loco cele-
brem fuisse Cicero docet & Herodotus,
apud quos Hercules à Tyrijs & Palæsthinis
colebatur; Tyrijs autem & Philisthinis lu-
dæa, in qua Samson floruit, contermina
erat. Competunt & vires, & labores, &
æumnæ, & ipsæ picturæ. Hercules fertur
in prima jam ætate, adeò fuisse robustus,
vt vel in cunis duos angues, arctato guttu-
re, eliserit. De Samsonе scribitur: *Crenit*

S Augu-
stin. l. 18.
ciu. c. 19.
Philastr.
lib de
Hæres.
cap. 8.

Euseb.
Præfat. in
Chron.

S. August.
lib. 18. de
ciuit. c. 12.

Cic lib 3.
de Nat.
Deor.
Herodot.
l. 1.

Iud. 13. 24

puer, & benedixit ei Dominus, coepitq; Spiritus Domini esse cum eo. Quia heroica animi & corporis fortitudine eum donauit. Hercules fingitur adamantinas inferorū portas effregisse, vt inde Cerberum catenis vinctum in auras extraheret: Samson ab hostibus obsessus apprehendit ambas portarum fores cum postibus suis & sera, impositasq; humeris suis portauit ad verticem montis, qui respicit Hebron. Hercules etsi apud Omphalem seruijt, & effeminatus est, robur tamen corporis non perdidit, sed Cacus, & Nessus, aliaq; monstra etiam effeminatus interfecit. Samson, etsi Gazæ meretricatus mortaliter peccauit, tamen retinuit suam fortitudinem supernaturalem, qua impositas humeris vrbes portas in montē tulit. Siquidem fortitudo hæc erat gratia gratis data, non gratū faciens. Quare vnā cum peccato mortali poterat consistere. Sita enim erat in eius Nazaræatu, id est, in coma intonsa ac abstinentia à vino & sicera. Cū ergo fornicatio non sustulerit eius Nazaræatum, neq; fortitudinem eius tolli necesse fuit. Hercules non gladio, non hasta, sed claua armatus, Samson itidem neque ense, neq; lancea, sed asini maxilla,

xilla, qua tamquam claua mille Philisthæos maectauit, instructus pingitur. Vterque leonis domitor, leonis exuuias meritis est; ille tamen victori suo pellem, iste dapem dedit. Tametsi autem Hercules Nemeæum illum, & Mænalium alterum terribiles ambos, Samson tantum *catulum leonis* dicatur occidisse; nihil id adimit eius viribus, quia catuli leonum ob maiorem famem, & iuuenilem animositatem sunt grandibus sauiiores. *Leoni præcipua generositas, tunc, cum colla armosq; vestiunt iuba,* ait Plinius. Herculem nouerca Iuno, Samsonem dolosa Dalila, illa odio, hæc ficto amore agitauit. Hercules Centaurum, Hydram, ceruam æripedem, Harpyias, seu Stymphalides aues, aliaq; monstra superauit; Samson Ascalonitarum, Gazæorum, Philisthinorumq; aliorum impetum fregit. Hercules in monte Oeta mortem vltro suscepit; suscepit & Samson. Ac, ne Abyla & Calpe Herculis quoque columnæ in Occidente positæ deessent, Samson *apprehendens ambas columnas, quibus innitebatur domus, alteramq; earum dextera, & alteram laua tenens* ait: *Moriatur anima mea cum Philisthym, concussisq; fortiter columnis, cecidit domus su-*

Plin. I. 8.
c. 16.

Iudic. 16.
28.

K 4 per

S. August.
l. 1. de ci-
uit. c. 21.

1. Mach.
cap. 46.

per omnes principes, & ceteram multitudinē,
qua ibi erat: multoq; plures interfecit mori-
ens, quam antè viuis occiderat. Qua in re
fortior fuit Hercule, qui se ipsum occidens
peccauit, non peccauit autem Samson,
quia, vt S. Augustinus respondet, occidit
se Dei instinctu: Spiritus, inquit, latenter
hoc iusserat, qui per illum miracula faciebat,
adeoq; hinc preces eius exaudivit, & pristinā for-
titudinem ad id faciendū restituit. Cū er-
go Deus vires illi ad hanc ruinam faciendā
supernaturaliter suppeditârit, credibile
est, Samsonem, tamquam publicum popu-
li sui iudicem vindicemq;e, priuatam ex-
cæcationis suæ vltionem, etiam ad Dei ho-
norem, & Reipublicæ bonum retulisse.
Non ergo peccauit tunc Samson, quia co-
lumnas domûs suæ concussit, vt eius ruina
insignem suis Deiq; hostibus cladem infer-
ret, laudesq; Idolo Dagon à Philisthæis, ob
se captum attributas adimeret, Deoq; vero
restitueret. Non itaque propriè & Physi-
cè se occidit, vt; Ajax, qui in gladium in-
cubuit, aut sicut Hercules, qui in rogum
sponte se coniecit, sed permisit se dun-
taxat communi cum hostibus ruina oppri-
mi, sicut postea Eleazar, qui regium ele-
phantem

phantem subiens occidit, eiusque ruentis mole obrui se permisit, vt populum liberaret. Quamobrem neq; morali etiam imputatione se ipsum occidit, quippe directè destinavit occidere omnes principes Philistinorum, vnaq; magnam populi hostilis partem (tria enim millia, oppressa sunt) se verò ipsum indirectè & permissiuè duntaxat voluit eadem clade inuolui, quam euadere non potuit. Quod facinus, sicut heroicæ fortitudinis fuit, ita & magna pro præteritis culpis erat pœna & satisfactio. *Non eligitur, inquit Caietanus, in huiusmodi casibus mors propria in se ipsa, sed per se eligitur mors hostium, & concomitans propria mors toleranda admittitur, propter bonum ultionis. Sic princeps exercitus prostraturus hostes, mortem propriam concomitantem non respuit. Neque milites se se morti in acie exponentes dicuntur se ipsos, sed hostem velle occidere. Sine vlllo igitur conscientia scrupulo in campum prodire possunt præliaturi; immò cum magna fortitudinis gloria pedem conferunt. Qua de caussa D. Ambrosius de Samsonè ita loquitur. Etsi incomparabilis in hac vita fuerit, tamen in morte se ipsum vicit, & insuperabilem*

Ita Franc.
Victoria
Relect. 10
de Homicid. Dom.
Soto lib.
2. de Iust.
q. 9. art.
7. Leon.
Less. l. 2.
de Iustit.
c. 9. dub.
6. num. 33.

S. Ambr.
ep. 70.

K 5

gestit

gestit animum, ut contemneret, & quasi pro nihilo haberet vitæ finem omnibus formidolosum. Virtutis igitur fuit, quòd victoriarum numero diem clausit, nec captiuum exitum, sed triumphalem inuenit. Denique non telis, sed cadaueribus hostium pressus humatus est, proprio tectus triumpho. Si ergò virtus militis, gloria est ducis; si Solis claritas est claritas conditoris, rectissimè Deus & in Hercule, si quis vniuersum fuit, laudatur, & in Samlone. Nam & nomen vtriusq; in hoc consentit. Quemadmodum enim apud profanos scriptores Hercules symbolum Solis extitit; ita vicissim apud sacræ linguæ authores *Samson* idem est, quod *sol lætitiæ*, vel quod *paruus sol*. Reuera *Herculem* solem esse, ait Macrobius, vel ex nomine claret. *Hercules* enim quid aliud est, nisi *heras*, id est, *aëris cleos*? Quæ porrò alia *aëris gloria* est, nisi *solis illuminatio*; cuius recessu profunditate occultitur tenebrarum? Præterea sacrarum administrationes apud *Ægyptios* multiplici actu multiplicem Dei asserunt potestatem, significantes, *Herculem* hunc esse. Hinc illis duodecim labores Herculis, sunt duodecim Zodaici signa, per quæ sol quotannis currit tamquam fortissimus Hercules, immò

Macrobius.
l. 1. Saturnus.
c. 20.

immò tamquam quidam gigas. Vnde Dauid, vbi ostendit à cælis gloriam Dei enarrari, solem, atque inde Numinis claritatem se se hominibus patefacientem ita describit: *In sole posuit tabernaculum suum: & ipse* Psal. 18.6.
tanquam sponsus procedens de thalamo suo: Exultavit ut gigas ad currendam viam, à summo calo egressio eius: Et occursum eius usq; ad summum eius: nec est qui se abscondat à calore eius. Samsoni nascenti mater diuina inspiratione edocta nomē imposuit, D. S Chryf. hom. 18. in Ioan.
Chrysofomo teste; significat enim *Samson*, solem vt dixi, *latitie*, vel *gandij*, itemque *paruum solem*; quem Deus oriri fecit Israelitis, per Philistinos oppressis, & in tenebris tristitiæ sedentibus, vt eos noua luce libertatis & felicitatis perfunderet. Meritò ergo hunc Samsonem Paulus etiam Hebr. 11. 32.
inter veteris testamenti heroes collocans, à fide, & fortitudine laudauit. Quem secutus S. Ambrosius ait: *Cùm diuturna iniuria longe subiectionis ita essent depressa Hebraeorum pectora, vt nullus virili ingenio ad libertatem animos tollere auderet, ortus est illis Samson diuino oraculo predestinatus, magnus vir, nec in pluribus numerandus, sed in paucis prestantissimus, & quod sine vlla controuersia sit,*

fit, viribus corporis omnium primus; eoq; ingenti admiratione nobis spectandus à principio; non illa quæ temperantia & sobrietatis iam inde à pueritia vini abstemius præclara insignia dedit; nec illa, quæ intonso capite Nazareus sacra diu seruauit custodia; sed ab adolescentia, quæ in alijs ætas mollior, in hoc egregia atque supra humanum modum perfecta virtutis stupenda facinora effecit, quibus diuini oraculi mox aperuit fidem, quod non perfunctoriè tantæ eum anteisset gratia, vt descenderet Angelus per quem ortus eius præter spem parentibus annunciaretur, futuri regimen & presidium suis. Nam grauius iam diu Palestinorũ imperijs afflictabantur. Adcò non solum magnæ virtutis, sed etiam magnæ fuit utilitatis Samson, qui solus in medio campo pluribus centurijs præstabat: quàmquam is vtique miraculum potius, quàm monstrum fuit; & si in gestis tam mirabilibus non erat monstruosus, erat tamen prodigiosus. Appositè igitur, hoc loco, est commemoratus, tametsi eius fortitudo non in gigantea corporis mole, sed in capillis sita erat. Nec enim hîc confugere volo ad fabulas Hebræorum, apud quos Rabbi Simeon Hacchafid audet dicere, Samsonem

R. Simon
Haccha
fid in Su-
ta. cap. 1.

sonem

sonem non solùm fuisse gigantem, sed etiam gigantem tam enormem, vt illi numquam parem viderit Mundus. Scribit enim humeros eius tam fuisse latos, vt vnus ab altero *sexaginta cubitis* distaret. Quod mendacium *sexaginta cubitis* distat à veritate.

§. XIII.

Quos Poëta finxerint monstrosa fortitudinis viros? Et de Cleomede.

Itaq; quod diuinus codex in Samsone, id profani scriptores in Hercule ostendere voluerunt, & in alijs quoq; fabulis, quas de viris fortibus excogitauerant; quos finxere gigantes, vel monstris viribus homines fuisse; vt de Sigonotho, Goffredo dentato, Amadiso eiusq; fratribus, de Orlando, Rugierio, Rodomonte, Sigfrido corneo, Wolfardo, Ilfungo monacho, & mille alijs. Virgilius certè Turnum induxit, qui è terra saxum adeò ingens sustulerit, atque in Æneam vibrârit, vt

Vix illud lecti bis sex ceruice subirent, Virgil.
Qualia nunc hominum producit corpora tellus. lib. 12.
Æneidæ

Nihil hîc dicam de Aloeo, Encelado, Tityo, Orione, Atlante, Antæo, Briareo, Gyge,